

Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok

A BAROMFITENYÉSZTŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS LAPJA.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK :

Egész évre	10 K. — fill.
Fél évre	5 K. — fill.
Negyedévre	2 K. 50 fill.
Egyes szám ára 20 fillér.	

LAPTULAJDONOS :

ORDÓDY LAJOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal :

BUDAPEST, IV. KER., MUZEUM-KÖRUT 7. SZ.

Hirdetések díjszabás szerint.

Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.

Megjegyzések „A német fésűs juhászat hanyatlása“-ról szóló közleményhez.

Olyan kevesen vannak, a kik a juh-tenyésztésre vonatkozó dolgokról irnak, hogy az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok“ is, bár másféle eredeti cikkeknek bizonyára nincsenek hiányában, czélszerűnek vélték a „M. M. Sz. É.“ egyik cikkét hasábjaikba felvenni. Hiába, holmi szépséghibát, apró tévedést szívesen elnézünk, egy kis reklámot is keresztényi türelemmel fogadunk, — csak akadjon, a ki jóindulattal viseltessék a sokat megszenvedett birka iránt! Szóba sem hoznám tehát, hogy czikkirő abban téved, mintha az u. n. „merino-précoce“ birkát csak mintegy 35 éve hozták volna be Németországba; mint hogy a felett sem vesztegetnék egy árva szót sem, vajjon tényleg Buchwald Ottó volt-e ezen irány első uttorője, ? Erről hadd veszekedjék Behmer Rudolfal, hogyha protestálna ezen állítás ellen. Meg azt sem venném czikkirőnek zokon, miért hogy nem sorolta fel a Buchwald tenyésztette összes nyájakat a helyett, hogy pl. elsőrangunak jelzi Leitlofnak Wenig-Rackwitzi törzsnnyáját, ki jöllehet, hogy már 1866 óta foglalkozik koseladással, a rambouillet-irány zászlóvivője volt és csak legujabban találja czélszerűnek új lobogót felvonni. Azt sem vetném szemére, hogy merino-précoce-ul sorolja fel Drasche Richard báró anyagát, ki, pedig az

1893-ban a Battlewoból beszerzett száz darab két éves anyával és 17 darab két éves kossal létesített tolnai nyáját tisztá vérü rambouillet-nek deklarálta, miért a reá való hivatkozás nem szerencsésebb, mint örgróf Pallavicini mindszent-algyői nyáját merino-précoce-nak állítani, a mi ellen egész keletkezési története tiltakozik. E szerint a czikkirő urösszes rámutatásából csak annyi áll, hogy Schosberger Henrik tarna-mérari uradalmának 1885 ben még magyar fésűs gyapjas nyáját Buchwald Ottótól származott anyaggal frissítette fel, mihez képest pl. az 1897-iki tenyészállatvásáron mint merino-précoce nyáj, a Drasche-féle ellenben mint Rambouillet-nyáj szerepelt. A Drasche-féle nyáj 1898 és 1899-ben is képviselve volt a tenyészállatvásáron, míg a Schosberger-féle újból mint „rambouillet-précoce“ csak 1901-ben próbált ismét szerencsét. Azóta mindketten letűntek a látóhatárról. Ha tehát példára volt czikkirőnek szüksége, Pálffy Móríc és Józsefnek 1883-ban és 1884-ben a kammersdorfi kosokkal létesített és Colbe-től vett kosokkal felfrissített szomolányi nyája mellett első sorban Politzer Géza kiskorpádi tenyészétet kellett volna felemlíteni, a ki másodizben hozatott be szomolányi anyagjához közvetlenül a soissonnais legkiválóbb tenyésztőjétől kosokat.

Ha czikkirő azt állítja, hogy a németországi u. n. merino-précoce-ok (notabene csekély kivétellel) a visszafejlődés képét mutatják, akkor egy malmon örölünk; de már azzal tullótt a czélon,

mikor a németországi „fésűs juhászat hanyatlását“ hirdeti és azt egy „elvi harc“ áldozatának mondja! A merino-précoce irány Németországban soha sem játszotta és nem játszhatta azt a szerepet, mint pl. régebben a Tessiertől és más tenyésztőtől szerzett francia anyag a német kammwollschaf kialakításánál, vagy a hatvanas évek kezdetét fogva a Beauce és Brie-ből behozott rambouillet, a tömegre való tenyésztesnél! Ha Pick Oswald ur az 1887-iki tenyészállatvásáron három óra alatt 56 darab merino-précoce kost adott el, az lehetett ő rá nézve igen szerencsés vállalkozás, de az országos tenyésztesre nézve nem volt és nem lehetett korszakot alkotó, már csak azért sem, ha szó szerint áll, a mit állítólag dr. Schmidt mondott akkoriban a „Gazdasági Lapok“-ban, hogy a nemcsak nagy számban, hanem „sokféleségben“ történt akkorában a merino-précoce irány bemutatása, mely anyagból czikkirő szerint elsőrangú juhászatok egész sorozata keletkezett volna, ha — mint czikkirő szomoruan konstatálja, — nem vitték volna könyörtelenül a kés alá.

Czikkirőt dr. Schmidt József ur, velem együtt nem tarthatja különös barátjának! Arra bizonyára reá nem szolgált ez a nagyészü férfiú, hogy egy önfeléd pillanatban elkövetett referádáját hosszú évek mulva a fejéhez vágják, olyféle kijelentéssel, hogy „a rambouillet birka egyáltalában, de különösen a merino-précoce megél és bátran tartható ott, olyan viszonyok közt, a hol a posztó-

MAGYAR INTÉZET.

FENNÁLL 1898. ÓTA.

LABORATORIUM

VÉDŐ-OLTÓANYAGOK TERMELÉSÉRE

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

BUDAPESTEN, VI., NAGY JÁNOS-UTCA 6. SZ.

Termel és szállít védő-oltóanyagokat, védő- és gyógyhatású szérumokat és pedig :

Védő oltóanyagot lépfene ellen
I. és II. anyag 100 drb juh részére 15 K
I. és II. anyag 100 drb szarvasmarha részére 30 K
I. és II. anyag 100 drb ló részére 30 K
Védő oltóanyagot sertésorbánc ellen Pasteur-féle módszerű I. és II. anyag 100 adag 14 K
Védő oltóanyagot seregő üszök ellen I. és II. anyag, poralakban 100 adagonként 2 K
Fokozott hatású sertésorbánc-szérumot: a) védőoltásra 25 kilónál nem nagyobb testsúlyal bíró

sertések részére (szérum kórananyag tenyészetekkel együtt) 100 adag 23 K
b) **gyógyhatású oltásra** 25 kilónál nem nagyobb testsúlyú sertések részére 100 adag 40 K
Védő oltóanyagot (septicidin) sertésvész ellen 100 köbcentiméterenkint 25 K
Sertésvész kórananyag tenyészteset 30 köbcentiméterenkint 1 K
Tuberkulint süritett alakban 5 köbcentiméteres üvegese 5 K
Tuberkulint hígítva 50 köbcentiméteres üvegese 6 K

gyapjas juh nem teng, hanem tenyész-tése virágzik stb.“

Ha cikkirő dr. Schmidt czítálásával csak azt akarta konstatálni, hogy *Pick* ur valamikor nagyszámu és kiváló „gyors fejlődésű merinókat“ hozott be, ilyen állításoknak a feledés homályából való kikaparására szükség nem volt. Ezzel t. i. csak a „gyengébbeket“ téveszthette meg, mintha az 1887-iki behozatal döntött volna a hivatolt irány felkarolásában. Mert hiszen a szakértőknek még emlékezetében van, hogy már az 1885-iki országos kiállításon a merino-précoce birkák képviselve voltak, többi közt Bauermeister (M. Schreibersdorf) által, ki Delizy, Duclert és Conseiltől szerezte volt nyájának anyagát, aztán dr. Laszczinszky (Suliszlavice) által, ki ezt az irányt már 1878-ban karolta fel és arról 1885-ben egy füzetet is irt „Praktische Betrachtungen über die Merinos-Précoces du Soissonnais“ czimén. Ott volt báró Tschammer-Osten (Dromsdorf) is, a ki szintén Soissonnais-merinókat mutatott be, végül Wegner (Ostaewo), ki a Châtillonaisból szerzett anyaggal szerepelt, holott a cikkirő czítálta sängeraui Meister akkorában bizony még a rambouillet irányban dolgozott, ellenben a magyar „Agricola“ már bemutattatta a Bataille Páltól (Passy-sur-Valois) szerzett kosokkal való behágtatás eredményeit. De hát cikkirő a sanda mézárós módjára — nem oda üt, a hova nézni látszik! „A pusztítás eredményei, a miket a tavasszal látott“, nem arra használja fel, hogy azokat a hazai tenyészeteket sorolná tel, a „melyek teljesen felvehetik a németekkel a versenyt“, hanem egyszerre dicsimnuszt kezd zengedezni a leutewitzzi törzsjuhászatznak.

A mennyire távol áll tőlem, hogy azokat az eredményeket, a miket Steigerék az ő kipphauseni anyaguknak rambouillet vérrrel történt kialakításával elérték és noha készségesen elismerem, hogy Leutewitz még mai napig az u. n. szövetyapjas iránynak egyik legkiválóbb képviselője Németországban — nevezett nyájnak dicséretése abból az ötletből, hogy a német merino-précoce tenyésztők, mint cikkirő mondja, „a realitás határát túllépték“, olyanforma, mintha valaki annak konstatálása után, hogy a Quebrachoban cserzett bőr nem olyan tartós, mint a régi módi bagaria, azt ajánlaná, hogy szerezzünk be sedáni finom posztót, a melyből a legszébb frakk szabható, de köcsögkalap és kapeza is előnyösen készíthető! Czikkirő t. i. szó szerint azt mondja, hogy „a szinte mindenesnek nevezhető“ leutewitzzi nyájban „megtalálhatók ugy azok a korrektorok, melyek az elektorál juh tenyésztésénél a gyapjuszir csökkentésére, a tulróvid gyapjuszál meg-

hosszabbításánál szolgálatot tehetnek, valamint azok a regenatorok is, melyek a gyapjuminőségében megromlott, mennyiségében megapadt, hibás tenyész-téssel elrontott fésűs nyájak helyreállítására vannak hivatva“! Az ilyen nonsens kijelentése után magát „régí gyakorlati embernek“ valló cikkirőnek csak azt a tanácsot adhatom, hogy ne ártsa magát a tenyésztés kérdéseibe, mert nyilvánvaló, hogy azokban nem — mester.

Különben is cikkének figyelmes átolvasása azon gyanut keltette fel bennem, hogy ez eredetileg nem volt magyarul írva, vagy legalább magyarul gondolva. Én legalább nem tudom megérteni, hogy mit is akart azzal tulajdonképen mondani, hogy „a gyapjuszál hullámok egyenlőtlensége következtében töve felé ruganyosságából veszt többnyire határozatlan gyapjajleggel.“ Szintugy alig lehet tisztában a „vérfelfrisítés“ szó magyar jelentőségével, a mennyiben abban, hogy a u. n. merino-précoce tenyésztés Németországban sok helyütt csődöt mondott, a vérfelfrisítés okozza és azt oly veszedelemnek állítja oda, hogy oraculumszerűleg hangoztatja: „ki a vérfelfrisítés elméletének zászlaját kitűzte, mellé szurhatott volna egy intő táblát is, hogy a hivatászerű tenyésztőt, valamint a tenyésztő laikust ezen kényes vállalkozás határait figyelmeztesse.“

A t. cikkirő a vérfelfrisítésen kívül az „oly kárhözatos elvhajszatban“ keresi a hanyatlás okait! Pedig hát inkább a „Schäferdirektorok“ elvnlküliségében keresendő az. Ők u. i. a külföldi tenyésztő közönség megtévesztésére euphemisztikusan „merino-précoce“-oknak elkeresztelt, de otthon „Merino Fleischschaf“-nak etc. mondott keveréktenyésztésükkel tartósabb sikert azért nem tudtak elérni, mert egy hében-korban beszerzett Soissonnais, vagy Châtillonais kosnak a legheterogénabb anya anyaggal való párosítása és alkalomadtán egy kis cotswold, vagy down-vérnek belekeverésével kapcsolatos hizláló istállózással, lehet ugyan nagy testet nevelni, de állandó tyпуст kialakítani nem.

Azért talán inkább helyén lett volna Leutewitz reklámszerű előtérbe helyezésével, mely a gyors fejlődésű husmerino birka tenyésztésnél számba sem jöhet, a merino-précoce irányzat hiveinek azt tanácsolni, hogy a javító anyagot ne a Schmiedlnél, hanem a Schmidt-nél keressék, — más szavakkal: ne csapasák be magukat holmi német selejttel, hanem merítsenek magánál a forrásnál a Soissonnais legjobb tenyészeteiből.

Dr. Rodiczky Jenő.

Visszapillantás a h.-m.-vásárhelyi állatkiállításra.

Irta: Monostori Károly.

II.

A lóverseny mindenütt ott, a hol arra állandó berendezkedésről gondoskodva nincs, gyaatra külső képet szokott nyújtani annak, a ki modernül felszerelt versenyterekhez van szokva. Hát ebben a tekintetben H.-M.-Vásárhelyen se volt másképen s részemről még azon is elbámultam, hogy a lovasok dressben ülték táltosaikat.

Egy óriási területű, bokáig és tovább érő homok-sík szolgált „mezőnyül“. — E mindenütt nyitott területre belépőjegy nélkül csak éppen az nem jutott, a ki nem akart. És ez bizonyos tekintetben és bizonyos határig helyes is, mert „panem“ kell a népek és „circenses“ — de lehetőleg ingyen. Oda se az így bekövetkezett veszteségnek, hiszen deficit ugy se lett! A „szabadság“ e terén tribünök is voltak lécekből, deszkákból hevenyészve s orchester is volt, a hol a szegedi honvédenekar kizárólag magyar nótákat játszott s hozzá — az Isten tudja miért — csehül, németül, morvául beszélt! Mi több, az afrikai hőségben, saharai porban nem védte az embert egyetlen egy lombos fa, vagy sátor sem, egy sörmérő azonban mégis felütötte ott primitív tanyáját s mérte a meleg, de szerencsére nem drága árpaletet. A mentőkocsi tövében totalizátor is alakult, de csak olyan, mint a fal mellett játszó gyermekek „fej, vagy irás“ játéka. Más szóval: totalizátornek se hire, se nyoma nem volt. Szeretném tudni, hogy érezték volna magukat itt a turfhiénák!?. Én igen kedélyesnek, törülszakadt, eredetinek és okosnak és helyesnek találtam mindezt s csak az nem fért a fejembe, hogy az egyes fogatok versenyében miért konkurrált *kettős* fogat is, mert hogy aztán ez vitte el a díjat, azon már a magyar honvédbanda cseh trombitása se csudálkozott. (Finyásabb természetű emberek azon is fennakadtak talán, hogy az állatbíró bizottságban ahhoz nem értő is volt, meg hogy e bizottság elnöke versenyzett és nyert, meg hogy a kiállítási ügy egész vitelében az az ember, a ki az ottani lótenyésztés felvirágoztatásának legelsőrendű munkása volt: — szerephez nem jutott.)

Egyszóval, a verseny a maga patriarchalis formájában folyt le; hogy igazi verseny legyen, hát egy ló ki is tört és lovasát levetette; természetesen nyerők és veszítők voltak ott is, de zsokké furfangot s mi effélet látni nem lehetett; a distancziák nagyok, a lovasok ügyesek és ügyetlenek voltak vegyesen s nyertek természetesen a gyakorlottabbak. — A nyereg alatt versenyző egyik-másik

Legjobb szerkezet. Legnagyobb munkabírás. Legkönnyebb hajtás. — Legtökéletesebb fölözés.

A LEGJOBB FÖLÖZŐGÉP AZ ALFA-SEPARATOR.

ló mellé szerettem volna oda állítani a kiállítás egynémely lovát, hadd láta volna ott a publikum, hogy mi a gazdaságilag jó és hasznos ló, melyet nem ilyen „csudák“, hanem amolyan igazán jó telivérek és félvérek után lehet csak előállítani.

Tanulságot lótenyésztési értelemben ennyit szolgáltatott ez a lóverseny, de különben csak érdekes volt a maga őseredetiségében s vonzó erőt gyakorolván, pénzbelileg talán előnyösen billentette meg a kiállítás mérlegét, egyben pedig ama bizonyos szükséges „circenses“-nek javarészt szolgáltatva. Ajánlatos volna H.-M.-Vásárhely remek lótenyésztésére való tekintettel a lóversenyt kultiválni, kizárólag ottani gazdák lovai számára rendezvén évenként versenyeket. Ez is egyik hatalmas eszköz volna a

A mi most már a baromfikiállítást illeti, he kell vallanom, hogy többet vártam.

Egy, a jóságos természettől oly annyira megáldott vidék, a milyen Hód-M.-Vásárhely óriási területe, okvetlenül többre volna képes, mint a mennyit ize-lítőül bemutatni tudott. Vagy volna ott

piacz, hát miért nem mozdult meg erősebben a kiállításán?

A bemutatott anyagból ítélve, amugy általában az elmaradottság jelei állapíthatók meg, szerencsére igen figyelemre méltó kivételekkel. Ezek közé a kivételek közé tartozik többek között a város állatorvosa, a ki tiszta és keresztezett orpingtonjaival (l. az 1-ső ábrát) 3 első rendü díjat vitt el. Dicséretre méltó, hogy jó példával jár elől s remélni lehet, hogy a kiállítás rengeteg számu látogatója és tanulmányozója ismeretet és kedvet merített ezen és még egykét tenyésztő és a baromfitenyésztők országos egyesülete csoportos kiállításából a tovább munkálásra, egyöntetűsre való törekvésre, s állománya tökéletesbitésére. Az ott uralkodó tanyás élet közepette éppen a baromfitenyésztés terén

1-ső ábra. Orpington keresztezések a h.-m.-vásárhelyi kiállításon.

2-ik ábra. Vándor tyukól.

továbbhaladásra, a tökéletesbülésre s nem is kételkedem, hogy e tanácsommal ott ujat nem mondok, hiszen közismert dolog az, hogy a lóban rejlő képesség így deríthető ki igazán s így szemelhető ki a továbbszaporításra a legtehetségebb, tehát leghasznosabb anyag s az így lesz ismertté.

több is, jobb is, csak véka alá rejtik? Hiszen igaz, hogy 358 drbbal szerepelt e város, de mi ez 60 ezeret meghaladó lakosságához és 132 ezer katasztrális holdnyi külső területéhez képest, melynek 100 ezer holdat meghaladó része szántó föld? Hiszen tudtommal a város jelentékeny baromfi- és tojáskiviteli

kötűnő szolgálatot van hivatva tenni a nevezett állatorvos által konstruált, bemutatott és forgalomba hozott igen praktikus vándor ól is. Ez az ól (2. ábra), mely e lapokban nem rég ismertette volt, a maga szétszedhető és ismét könnyű szerrel összeállítható rendszerével felettén gyakorlatias, mert az oly

A „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté“-nek

Budapest, Alkotmány-utca 31. szám,

tenyészállatforgalmi osztályát

ajánljuk olvasóink szives figyelmébe.

Üggyköre áll: Hazánk tenyészeteinek állandó nyilvántartásából, a kereslet és kínálat lebonyolítása céljából. — Szakszerű vélemények adásából tenyésztési kérdésekben. — Mindenféle állat importjából és exportjából.

annyira nélkülözhetlen gyökeres tisztítást és fertőtlenítést teszi lehetővé, következőképpen fertőző betegségek fellépését s elterjedését jelentékenyen nehezíti, sőt gátolja. Praktikus ez az ól, mert a koci is, mely továbbítására szolgál, különálló, közönséges területek, melyet bárminek szállítására is fel lehet használni.

*

Igaz mondás nem ember szólás s a kinek nem inge, ne vegye magára; de a szóban forgó kiállításból okulva, jól teszi H.-M.-Vásárhely derék tenyésztő közönsége, ha a látott jó példák után indulva, baromfitenyésztését is igyekszik felemelni arra a nivóra, a melyen lótenyésztése áll, s jól teszi, ha e tekintetben marha-, juh- és sertéstenyésztésében is keresni fogja a tökéletesítéshez vezető utat, erősebben, kiadóbban: mint eddig tette!

A cukorszörp mint takarmány.

Irta: dr. Zaitsechek Arthur vegyész a m. kir. állatlelettani és takarmányozási kísérleti állomáson.

III.

b) A cukorszörp-erőtakarmányok.

A cukorszörp-erőtakarmányokat, vagy cukorszörpkeverékeket cukorszörpnek és egy vagy több erőtakarmánynak összekeverése által állítják elő. A cukorszörpnek az összekeveréshez higfolyósnak kell lennie, a mit azonban nem víz hozzáadása, hanem a cukorszörpnek 70—75° R-re való fölmelegítése által érnek el. Ha ezen fölmelegített cukorszörphöz hozzáadjuk a felhasználandó erőtakarmányt s a keveréket kihülésig jól átkavarjuk, rövid idő alatt egy egyenletes, jól elosztható terméket kapunk, mely ragadóságát rövid idő alatt elveszti. A keverés a legezészerűbben gépekkel történik.

A cukorszörp-erőtakarmány megítélésénél, mint az az előzőkből következik, tehát két szempont a döntő:

1. A gyártáshoz használt cukorszörp minősége és mennyisége és
2. A cukorszörpkeverék többi alkotórészenek, vagyis a cukorszörpkötő anyagoknak minősége és mennyisége.

A cukorszörpkeverékek gyártásához alkalmazott cukorszörp minőségét illetőleg követelményünket röviden abban foglalhatjuk össze, hogy a gyártáshoz alkalmazott cukorszörp jó minőségű, vagyis nagy cukortartalmu legyen. A cukorszörp mennyiségét illetőleg

megjegyzendő, hogy a legjobb arány az, ha 50 rész cukorszörp és 50 rész száraztakarmány kevertetik össze. Egy cukorszörpkeverék, mely ezen arány szerint készül, tartós, jól elosztható, nem ragadós és azon nagy előnnyel bír, hogy a gazda könnyen kiszámíthatja, hogy mennyi cukorszörpöt etet állataival és így ki van zárva, hogy túlnagy cukorszörp-adagokat alkalmazzon.

A cukorszörp-erőtakarmányok gyártásánál a cukorszörppel igen sokféle takarmányt keverhetünk ugyan, de szükséges, hogy ezen takarmányok három feltételnek megfeleljenek és pedig:

1. A cukorszörpkötő vagy cukorszörpfelzívó anyagok már magukban is értékes, olcsó és jó takarmányok legyenek.

2. Ne tartalmazzanak a cukorszörp-takarmányok eltarthatóságát kedvezőtlenül befolyásoló anyagokat és

3. Jól szívják magukba a cukorszörpöt.

Igen fontos, hogy a cukorszörpkeverék előállításához felhasznált száraztakarmányok mindhárom feltételnek megfeleljenek, mert mint a továbbiakból látni fogjuk, vannak anyagok, melyek kitűnően szívják magukba a cukorszörpöt, de tápláló értékük nem lévén, a cukorszörptakarmányok gyártásából mégis kizárandók. Cukorszörptakarmányok gyártásához a következő takarmányok alkalmasak:

A különböző korpaneműek és darák, szárított répaszeletek, szárított maláták és kukoricacsírák, szárított sörtörköly, az olajgyártás maradékai, minők pl. a repce-, tökmag-, lenmag-, napraforgómag-pogácsa és a szárított moslék.

Ezen elsorolt, a cukorszörptakarmányok gyártására alkalmas takarmányok már magukban véve is jó, vagyis tápláló értékkel bíró takarmányok. Természetes tehát, hogy ha ilyen tápláló értékkel bíró takarmányokat cukorszörppel keverünk, akkor a keverék táplálóértéke közelítőleg alkotórészei táplálóértékének összegével lesz egyenlő. (A cukorszörp a vele egyidejűleg etetett takarmány kihasználását némileg csökkenti. — A cukorszörp okozta ezen depresszió oly csekély, hogy számba nem jöhet azon előnnyel szemben, hogy a cukorszörp maga a szervezetben csaknem teljesen felszívódik.)

Bármily magától értetődő dolog az, hogy a cukorszörp hozzáadása által sem lehet értéktelen anyagokból takarmányértékkel bíró keverékeket előállítani, külföldön mégis igen sokan

ugyszólván teljesen értéktelen anyagokat kezdtek cukorszörppel keverve áruba bocsátani. Csak néhány ilyen a cukorszörpöt jól felszívó anyagot akarok felemlíteni, melyeket Németországban kezdtek forgalomba hozni, míg *Kellner* ezen anyagok hasznavehetlenségét kimutatta. Így a *bassia* vagy *mowrahlisztról* kiűnt, hogy tápértéke a legsilányabb szalmaénál is kisebb, a kávéfahéjról és a földi diótörmelékről, hogy tápláló értékkel egyáltalán nem bír, míg a szintén alkalmazott *kakashéj* tápértéke csak a rozsszalmáéval bizonyult egyenértékűnek.

Már részletesebben kell foglalkoznom a *turfaliszttal*, melyet cukorszörppel keverve „*Molasin*“ név alatt hoznak forgalomba s mely különösen luxustállóknak nagy elterjedésnek örvend.

A tőzeg-cukorszörp vagy *molasin* 75—80 rész cukorszörpnek és 25—20 rész tőzegnek keverése által lesz előállítva. Előállításához csak oly tőzefajták alkalmasak, melyek finoman rostozottak és nagy mennyiségű cukorszörp felszívására alkalmasak. A tőzeg alkalmazásának hívei azzal érvelnek a tőzeg használata mellett, hogy a tőzegben levő szerves savak, különösen a huminsav a cukorszörpben levő kálisókat megbontva, ezeket az állati szervezetre ártalmatlanokká teszi. Ezzel szemben arra kell utalnom, hogy a cukorszörpben levő kálisók ártalmasnak nem tekinthetők s a cukorszörp hashajtó hatásának oka nem a cukorszörp sótartalma, mint erről már volt szó, hanem nagy oldékonysága. Hiszen ha tényleg a kálisók a szervezetre ártalmasak volnának, akkor a nagy mennyiségű kálisót tartalmazó répa is ártalmas lenne, pedig tudjuk, hogy a szarvasmarhával naponta 1000 kgr. élőszulyra 60 kgr. répát még a legjobberedménnyel etethetünk. A cukorszörpnek kálisó tartalma tehát nem teszi indokolttá a turfa vagy tőzeg használatát, mely a cukorszörp oldékonyságát nem befolyásolhatja. Nem jogosult továbbá a tőzeg alkalmazása, ha tekintetbe vesszük, hogy *Kellner* vizsgálatai szerint a *turfa nemcsak teljesen emészthetetlen, hanem még oly anyagokat is megakadályoz felzívódásukban, melyek különben értékesítették.* A turfa tehát oly ballaszt, melynek felvétele, felapritása és továbbítása a bélcsatornában munkába kerül, melyet a szervezet más tápanyagok rovására fedez.

Még több tápértékkel egyáltalában nem bíró anyagot lehetne elsorolni, me-

PERFECT

PFANHAUSER ANTAL, Budapest, V., Báthory-u. 9.

separatorok,
tejszállító kannák,
tejhűtő készülékek,
vajköpülő gépek,
vajgyuró gépek.

Teljes tejgazdaságok,
berendezések
és eszközök.

lyeket külföldön czukorszörp-keverékekben forgalomba hoztak, de az elmondottak már elegendőek annak felüntetésére, hogy a gazda csak oly czukorszörpkeveréket vásároljon, melyben a *czukorszörpkötő anyagok egyébként is értékes takarmányok*. A czukorszörp-keverékek vásárlásáról később még lesz szó.

Tisztázva az eddigiekben a czukorszörp-erőtakarmányok két alkatrészének a czukorszörp és a száraz takarmányok minőségének és mennyiségének kérdését, azzal kell már most foglalkoznunk, vajjon az állattartás különböző céljaira lényegesen különböző összetételű czukorszörptakarmányokat kell-e alkalmaznunk.

E tekintetben a czukorszörp-takarmánykeverék etetésénél irányadó csak az egész adag összetétele lehet, a mennyiben a czukorszörpkeverékkel a takarmányadagot úgy kell kiegészítenünk, hogy az állatnak a *minimálisan szükséges fehérjét és a fenntartására illetőleg hizására szükséges emészthető szerves anyagot nyújtjuk*. Az újabb takarmányozástani vizsgálatokból ismeretes, hogy a régebben szigorúan megkövetelt táparányok betartásának fontossága nincsen, szűkebb táparányt a növendék és tejelő állatoknál kell betartanunk, előbbieknél azért, mert husképződés, utóbiaknál mert tejtermelés céljából igényelnek nagyobb mennyiségű fehérjét. De úgy a hizó állatoknál, mint a kifejlődött állatoknál az adagban 1:10 táparányig is elmehetünk. A czukorszörp-takarmányok összetételének ismerete által tehát mindig módunkban lesz a takarmányadag kellő kiegészítése. Ebből az következik, hogy czukorszörp-erőtakarmányok alkalmazásánál a gazdának tudnia kell, hogy a vásárolt czukorszörp-keveréknek mi a vegyi összetétele, illetőleg hogy minő alkatrészekből lett az összekeverve, mely esetben az összetétel közelítőleg kiszámítható. *Megszabott takarmányszabványok megadása egyáltalában gyakorlati értékkel nem bír, mert az adagok összeállítása helyi és gazdasági viszonyoktól függ s ezért nem általánosítható.*

E helyen még felemlitem, hogy a czukorszörp-gyárak az állattartás különböző céljaira különböző összetételű keverékeket állítanak elő, így példának okáért a növendék- és tejelő-állatok számára készített erőtakarmányok malátacsira, illetőleg pogácsák hozzáadására folytán fehérjedusabbak, mint egyéb keverékek.

A czukorszörpkeverékek összetétele, mint ez az előbbiekből következik, a gyártáshoz felhasznált anyagok szerint igen különböző. Nagyjában a hazánkban gyártott czukorszörperőtakarmányok víztartalma 16—20%, N-tartalma anyagok mennyisége (N × 6,25) 12—15%, zsirtartalma 1,5—4,5%, czukortartalma 20—25% közt ingadozik. *Ezen nagy ingadozások szükségessé teszi, hogy a gazda czukorszörperőtakarmányokat csak garancia mellett és megbízható hazai cégtől vásároljon.*

A teljesség kedvéért felemlitem, hogy külföldön az elsorolt anyagokon

lül 25% czukorszörppel jól összekeverik, mire aztán még felszívó anyagokat (korpát, polyvát) kevernek hozzá és az egészet szárítják és egyidejűleg sterilizálják. Utólag aztán még egyszer összekeverik czukorszörppel. A czukorszörpkeverékek ezen féleségeivel azonban, melyek állítólag szintén igen jól beváltak, részletesebben nem foglalkozom, mert ezek hazánkban nincsenek elterjedve.

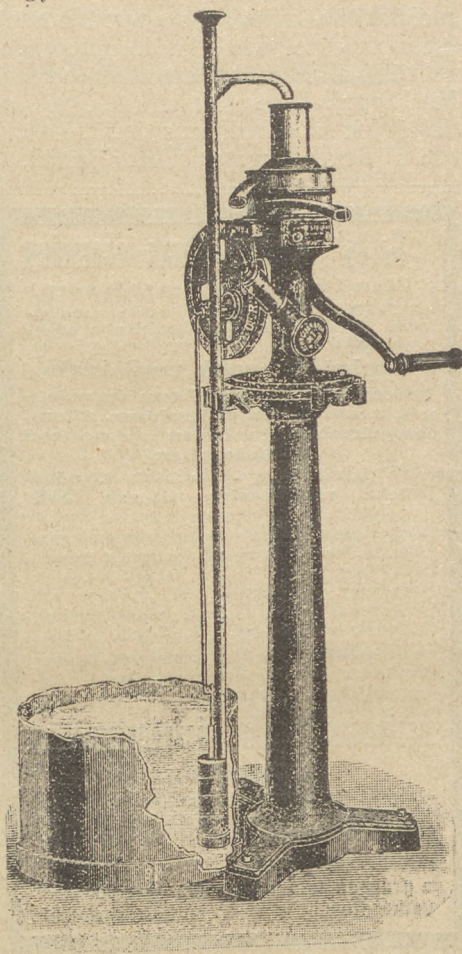
(Folytatjuk.)

A szivattyus separator.

Legújabbán egy svéd fölözögépgyár oly separatorot hoz forgalomba, mely maga a fölözögép által hajtott tejszivattyúval van kombinálva. Ezen életrevaló eszme kivitele mellékelt rajzon látható. A szivattyú hajtása közvetlenül a forgattyúról történik, a dugattyúrud függélyesen halad a földre a separator mellé helyezett tejtartányban elrendezett szívó hengerbe, melyből a tej ugyancsak függélyes nyomó csövön keresztül felül a separatorba ömlik. Ezen tejszivattyú alkalmazásának tehát azon előnye van, hogy a tejtartányt nem a separator tetején kell alkalmazni, a mi nemcsak kényelmetlen úgy gépszerkezeti, mint a gyakran szükséges feltöltés szempontjából, hanem azon hátránnyal is jár, hogy nem lehet nagyobb tartányt alkalmazni, mely több tejet volna képes befogadni, holott ha a tartányt a földre állítjuk, úgy nemcsak hogy nagyobbat alkalmazhatunk, hanem azt kényelmesebben is megtölthetjük.

Ezen szivattyus separator úgy van beállítva, hogy a szivattyú a gép előirt forgási sebességével éppen a szükséges tejmennyiséget szállítja a dobba. Ezen automatikusan szabályozott tejbeöntés még azon előnnyel is jár, hogy véle mindig ellenőrizhetjük, vajjon a fölözögép az előirt fordulatszámot megteszi-e. A nyomócső végén látható töleséren ugyanis egy jelzés van alkalmazva, melyet a tejoszlop éppen akkor ér el, ha a gépet az előirt fordulatszámmal forgatjuk; ha a tejoszlop nivója e jel alá esik, ez azt mutatja, hogy a gép lassan forog és megfordítva.

Ezen fölözögépnek, illetve dobjának szerkezete a „Globe“ separatoroknak, „link blades“ betétjével majdnem teljesen megegyezik, olyannyira, hogy e körülmény a két gépgyár között jelenleg szabadalmi per tárgyát is képezi. — A mennyiben szándékomban van a m. kir. tejkísérleti állomáson kipróbált „Globe“ separatorokat e helyütt bővebben ismertetni, a dobszerkezetének

3 ik ábra. Szivattyus separator.

kívül a czukorszörptakarmányok gyártásánál a lefölezött tejet és a vért is felhasználják, u. n. tej- és vércukorszörpöt előállítva. A tejcukorszörp úgy készül, hogy a megaludt, lefölezött tejből felforrálás által a fehérjét elválasztják, melyeket aztán finom porrá őrölve hideg czukorszörppel és különböző kereskedelmi takarmányokkal kevernek össze. A vércukorszörp úgy készül, hogy a megolvadt vért körülbe-

A Selypi Czukorgyár Részv.-Társ. (Erőtakarmány-osztálya)

az 1903. évi kolozsvári gazdasági kiállításon kitüntetve,

ajánlja MELASSIT erőtakarmány gyártmányait igás állatok, minden fajtájú hizó állatok és tehének takarmányozására. Igás állatoknál fokozza a munkabírást, tehéneknél emeli a tejelő képességet és javítja a tej minőségét, hizóknál elősegíti a hús és zsírképződést. — Olcsó takarmányozást és kitünő eredményezést biztosít. — Ajánlattal, mintákkal és egyéb szükségelt felvilágosításokkal szívesen szolgál a központi iroda:

Telefonszám: 56-35.

Budapest, IX. k., Szvetenay-utca 14.

Telefonszám: 56-35.

Megrendelések a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté“nél is eszközölhetők.

részletezését azon időre tartom fenn. Annait azonban már most is előre bocsátok, hogy e dobszerkezet igen sikerült találmány, mely a tej kitünő tisztítását s rendkívül éles fölözést (0.05% zsir a sovány tejben) eredményezi.

Mint a legujabb separatoroknak nagy része, ezen fölözögép is vasállványra van szerelve, mely az épített alpnál praktikusabbnak tűnik fel.

Dr. Adorján József.

VEGYESEK.

Személyi hírek. Ő felsége a király Bassenheim-bornheimi *Waldbott* dr. bárónak, földmivelésügyi m. kir. miniszteriumi fogalmazójának a kamarási méltóságot adományozta.

Tallián Béla földmivelésügyi miniszter gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg: *Paál* Sándor kiskalambfalvai lakost Udvarhely megye székelyudvarhelyi járására és *Palló* Imre kolozsi lakost Kolozs város határára.

A tejárák emelése Németországban. A német tejtermelők és kereskedők két esztendő előtt szabályozták a tej- és tejtermékek árát. Most, hogy a középeurópai takarmányhiány a termelést jelentékenyen megdrágította, Németország tejtermelő és tejértékesítő gócpontjain a termelők és a kereskedők újból fölemelték az árakat. Így a breslaui tejkereskedők, — hivatkozással a takarmányhiány által fokozott termelő költségekre, — elhatározták, hogy a tejárákat literenként 3 fillérrel emelik és határozatukról a termelőket is értesítik. Duisburgban a termelők literenként 2—4 fillérrel emelték az árát. Eilenburgban az áremelés már augusztus közepén életbe lépett. Oelsben az emelkedés literenként 4 fillér. Oldenburgban pedig 4—8 fillérrel emelték az árakat. Hasonló áremelkedést jelentenek Peineből, Lisszából, Waldenburgból, Laubából, a mely helyeken az áremelés literenként 2—4, 4—8 fillér.

Szarvasmarha- és lódíjazás Trencsénben. A Trencsén vármegyei gazdasági és erdészeti egyesület a földmivelésügyi miniszter támogatásával szeptember 26-án szarvasmarha- és lótenyésztési díjazást rendez.

Tenyészállatdíjazás és gazdasági kiállítás. Dicsőszentmártonban Kisküküllőmegyei Gazdasági Egyesület által az Erdélyi Gazdasági Egyesület és a földmivelésügyi miniszter támogatásával rendezett tenyészállatdíjazást és gép- és gazdasági eszközkiallítást a mult szerdán nyitotta meg Kemény Ákos báró főispán a vármegye egész gazdaközönségének s az erdély-

részi közgazdasági tényezőknek nagy érdeklődése mellett. A tenyészállatdíjazás bizonyoságot tett a kisküküllői állattenyésztés fejlettségéről. Díjazásra került 120 darab szarvasmarha és 50 darab sertés, valamint 60 darab baromfi. A kiosztott jutalomdíjak összege másfélezer korona volt. Díjazásra tulnyomó részben kiscgazdák állatai kerültek. — A gazdasági gépek és eszközök kiállítása, ugy terjedelmét, mint gyakorlati értékét tekintve, egyike volt a legsikerültebb vidéki kiállításoknak.

Szarvasmarhadíjazás. A Sárosmegyei gazdasági egyesület Kis-Szebenben szarvasmarhadíjazást rendezett, mely nem annyira a fölhajtott állomány mennyiségével, mint kiváló minőségével tünt ki. Sajnosan tapasztalták azonban, hogy a kiscgazdák nem eléggé érdeklődtek az állatdíjazás iránt. Összesen 21 darab szarvasmarhát díjaztak.

„Derby“ melasz abrak-takarmány

föllumul és pótol minden más takarmányt.

A „DERBY“ erőtakarmány tartalmaz melaszt, buzakorpát és szárított repászeletet: lovak, tehének, hizók részére.

Legjutányosabb napi árak.

Bevezetve a m. kir. honvédezeknél, a koronauradalmakban, állami telepeknél és minden számottevő uradalomban.

Elismerő nyilatkozatok, köszönő levelek rendelkezésre állanak.

Figyelmeztetés: Óvakodjunk az értéktelen özeeggel kevert és egyéb hangzatos nevek alatt forgalomba hozott takarmányoktól. **Gazdák!** Ulasítsanak el minden oly melasseval kevert utánzott erőtakarmányt, melynek hordozó anyagait az eladó titkolja.

A „DERBY“ erőtakarmányok összetételéért és hirdett emészthető tápegységeért szavatol az

Erőtakarmánygyár részvénytársaság

Igazgatósága.

Gyárak: Budapest, Hatvan (cukorgyár) és Tótmegyer. Központi iroda: Budapest IX., Üllői-ut 117. szám. (Telefon 51—32.)

Megrendelbeli:

a gyárban és a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Bpest. V., Alkotmány-u. 31.

A román takarmánykiviteli tilalom. A román pénzügyminiszter — mint Bukarestből jelentik — megengedte, hogy Romániából tengerit és más takarmányt vihessenek ki ama magyarok számára, a kiknek az Ausztria-Magyarország és Románia között eszközölt határrendezés alapján Romániában is van földbirtokuk.

Mének osztályozása. Az állami ménesekben nevelt fiatal méneknek, valamint a magánosoktól ebben az évben vásárolt és vásárolandó méneknek a ménteleposztályokba való beosztása a következő sorrendben és napokon lesz: Budapestén október 14-én, Bábólnán

17-én, Kisbéren 18-án, Mezőhegyesen 21-én és 22-én, Alsószombatfalván 24-én. A ménesbéli anyakanczák párosításának megállapítása pedig Alsószombatfalván október 25—26-án, Bábólnán november 3—6-án, Kisbéren november 7—11-én, Mezőhegyesen november 14—22-én. Mind az anyakanczák párosításának meghatározásánál a tenyésztés iránt érdeklődőket szívesen látják.

A tengeri vámmentessége Szerbiában. A belgrádi hivatalos lap közli a szerbiai minisztertanács rendeletét, mely szerint az idej rossz tengeritermés miatt további intézkedésig *Szerbiába a tengeri vámmentesen behozható.*

A takarmányhiány Trencsén vármegyében. Trencsénből jelentik, hogy Trencsén vármegyében a takarmányhiány következtében a szarvasmarhakereskedelem igen élénk. A hizalni való ökrök ára 3—6 %/o-kal, a tehéneké 20—25 százalékkal, a növendékmárháé 30—35 százalékkal csökkent. A takarmányfélék ára métermázsánként: lóhere és széna az alsó járásokban 8—10 korona, a feiső járásokban 10—14 korona s a szalma 4—5 korona.

Katonai lóvásárok. Nagybecskereken szeptember 22-én, Zsombolyán szeptember 23-án, Csatádon szeptember 24-én voltak a katonai lóvásárok, Nagyszentmiklóson pedig szeptember 25-én, Perjámoson ellenben szept. 26-án tartanak meg a katonai lóvásárok.

Lóvásár és árverés. A földmivelésügyi miniszter tudatja, hogy a m. kir. állami lótenyésztő-intézetekből ki-sorsolt kanczák és herétek árverése szeptember 30-dikán és esetleg folytatólag október elsején lesz Budapestén délelőtt fél tíz óraker a Tattersall ke-repesi-uti helyiségeiben. — A budapesti Tattersall-részvénytársaság ezt az árverést megelőzőleg szeptember 25., 26. és 27-dikén luxuslő-árverést rendez, október 13., 14. és 15-dikén pedig ménlő-kiállítást és vásárt.

A budapesti őszi meeting. — Csütörtökön kezdődött meg a tizenegy napos őszi meeting, melynek 66 versenyszámában 521.500 koronát tesz a kitűzött díjak összege. Az őszi meeting propozíciói a különböző évjáratok legjobbjainak adnak alkalmat mérkőzésre. Fődíjak a meetingnek még hátralevő részén a következők:

II. nap. *Őszi kisérleti verseny.* — (10.000 korona 1100 m.) III. nap. *Földmivelésügyi miniszterium díja.* — (10.000 korona 2400 m.) IV. nap. *Őszi kanczadíj.* (5000 korona 2400 méter.) V. nap. *Őszi handicap.* (10.000 korona 2000 méter.) VI. nap. *Kétévesek nagy*

Szivattyúk és Mérlegek

= különleges gyár =
GARWENS W.
WIEN, I., Wallfischgasse 14.

handicapje (10.000 korona 1500 m.) VII. nap. *St.-Leger.* (60 000 korona 1800 m.) VIII. nap. *Őszi dij.* (10.000 K 2000 m.) IX. nap. *Allamdíj.* (5000 K 2800 m.) *Nyílt handicap.* (10.000 K 1600 m.) X. nap. *Totalisateur handicap.* (20.000 korona 2600 m.) XI. nap. *Szt. László dij.* (40.000 korona 1500 m.) A meeting utolsó napjára esik a *Lovaregyleti dij* is (16.000 K és 3000 K értékű tiszteletdíj 2800 m.)

A Magyar Lovaregylet a löversenyeket látogató közönség figyelmébe ajánlja, hogy a versenytéri belépőjegyeket a jegypénztáraknál való nagy tolongás elkerülése, tehát saját kényelme érdekében, a versenyprogramokon megjelölt dohánytözsdékben a versenynapok délelőttjén előre váltsa meg. Szintugy saját érdekében áll a közönségnek, hogy a belépőjegyeket láthatóan viselje, hogy így az ellenőrök felszólításait kikerülhesse.

APRÓK.

A tej buddizálása (feltalálója Budde után elnevezve). A tej buddizálása abban áll, hogy a tejet hidrogén-superoxyddal (H₂O₂) kezeljük, mely a tejben foglalt bakteriumokat és ezeknek spóráit megöli s ezáltal a tejet sterilé teszi. A hidrogén-superoxydnak tudvalevőleg az a tulajdonsága, hogy könnyen felbomlik vízre (H₂O) és szabad oxigénre (O), mely utóbbinak bakteriumölő tulajdonsága van. A hidrogén-superoxyd a többi bakteriumölő vegyszerekkel szemben (mint borsav, salicylsav, formaldehyd) azon előnnyel bír, hogy bomlási termékei, tehát a víz és oxigén teljesen ártalmatlanok s a tejnek minőségét egyáltalában nem befolyásolják. A tejnek hidrogén-superoxyddal való kezelése aképen történik, hogy a tejet 48—55° C-ra melegítjük s az előzetes titrálás által meghatározott hidrogén-superoxydot folytonos keverés közben beléöntjük; 55° C.-u tej 1 literjére 0-35 gramm hidrogén hyperoxyd szükséges. Hogy a tejhez öntött hidrogén-superoxyd mennyisége nem sok, arról meggyőződhetünk jódkálium keményítőpapírral, mely fölös hidrogén-superoxyd jelenlétében megbarnul. Fölös mennyiségben semmi esetre sem szabad alkalmazni a hidrogén-superoxydot, mivel különben a felszabaduló oxigén a tejsirt támadja meg s azt elégetve, a tejnek kellemetlen ízt kölcsönöz.

A hidrogén superoxyddal helyes módon kezelt tej abszolút sterilé lesz s több napon keresztül édes marad.

Dr. A. I.

„AGRARIA“
 magyar gépforgalmi részvénytársaság,
 a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság
resicai mezőgazdasági gépgyárának
vezérigénysége.

Mezőgazdák különös figyelmébe!
Tiszta acélanyag saját hámorainkból!

Eltörhetetlen
 téglacélekefej.
 Páncélacélkormánylemez.
 Magasított acél-ekefej.
 Porvédő kerekek.
 Acél gerendely.

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk. Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakzerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt és díjmentesen küldetük.

Ekegyártás terén legelső-rangú magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

Rövidített levélcím: „Agraria“ Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgőncím: „Agraria“ Budapest.

Pergamentpapir, mint a vaj megromlásának oka. Egy németországi vajkereskedőt vád alá helyeztek romlott vaj forgalomba hozalala miatt. A kereskedő azzal védekezett, hogy a vaj eredetileg kifogástalan volt s talán a rossz pergamentpapir okozta a vaj megromlását, mivel a papíron penészgomba vegetációk voltak észlelhetők, melyek a vajba is átmentek. A szakértői vélemény alapján a bíróság a kereskedőt, kinek a pergamentpapir hibájáról nem volt tudomása, felmentette. A pergamentpapírnak a vajra gyakorolt befolyásáról különben legközelebb egy hosszabb cikkben fogok szólni. Dr. A. I.

A formaldehyd mint tejconserváló szer. A formaldehyd fehérjével összekerülve, azokat nehezen

oldhatókká és nehezen felvehetőkké teszi. Az elmélet szerint azonban az ilyen nehezen oldódó fehérjeösszetételések az élelmiszerekben nem jók, mert azok az emésztés során jórésztben emésztetlenül maradnak és irritálnak ki a gyomorból, sőt esetleg gyomor- és bélbántalmakat is okozhatnak. Mindamellett a formaldehyd a tej conserválására csak melegen ajánlható. Az eddig végzett számos kísérletek eredménye ugyanis kétségtelenül beigazolta, hogy a 36—40% vizes formaldehyddal a különféle élelmiszerekben (1 : 30.000—40.000 arányban) épen séggel nem mutatkozott károsnak az emberi szervezetre. Ily értelemben nyilatkoztak dr. *Schattenfroh* a „Monatsschrift für Gesundheitspflege“ és dr. *Behring* a „Therapie der Gegenwart“ és a „Beitragen zur experimentellen Therapie“ cz. folyóiratokban, a hol nagyszabású ezirányú kísérleteikről számolnak be. A Frigyes főherczeg tescheni uradalmának miedzyswietz-i gazdaságában hasonlóképen kísérleteztek sterilizált és nem sterilizált formaldehyddel kevert tejjel, azzal borjakat itatván és nevelvén föl. Azok a borjak pedig, a melyek formaldehydes tejet kaptak, 2 hónap alatt 154% súlygyarapodást értek el, holott a tiszta sterilizált tejjel táplált borjak csak 95%-ot gyarapítottak súlyban.

A gyakorlat és a praxis eredményei tehát teljesen ellentmondanak az elméletnek, legalább a nehéz emészthetőséget illetően. A *City Board of Health* (megjelenik *St.-Louis*-ban) épen most egy statisztikai kimutatást tesz közzé a lelenzsházbeli gyermekek halandóságáról. Ez a statisztika alapos támpontot nyújt az élelem conserváló szerek elbirálására. 1865—1888. években a gyermekek által fogyasztott tej nem volt conserválva. Ezen idő alatt a gyermekhalandóság átlag 50% volt az összhalandóságnak. Ezután a tejet bóraxsal conserválták, mire a gyermekhalandóság 35%-ra szállott alá. Az 1899. évtől kezdve a *tej conserválására a formaldehydet használják és erre a gyermekhalandóság leszállott 25 százalékra!* Az elmúlt 1903. évben a tejet egyáltalán nem conserválták és erre a múlt évben a *gyermekhalandóság újból 54%-ra ugrott föl.*

A számok beszélnek! Ezekből az adatokból egészen világos, hogy a formaldehydes tejconserválás nemcsak nem veszélyes, de határozottan üdvös és ajánlatos.

Teljes tejszövetkezeti berendezéseket

kézi-erő- és turbina-hajtásra, ugyszintén mindennemű tejgazdasági gépeket és eszközöket **tejszállításhoz, vaj- és sajtgyártáshoz** legelőnyösebben szállít az

Első magyar tejgazdasági gép- és eszközgyár
FUCHS és SCHLICHTER, Budapest, VI. k., Jász-utca 7.

Svéd Globe Separator. **VAJKIVITEL.** Tejtelepek és tejszövetkezetek által termelt vaját évi kötés mellett korlátlan mennyiségben a legmagasabb árakon veszünk át.

— Árjegyzékek, költségvetések, tervek ingyen és bérmentve. —

Allatkereskedelem.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok“ eredeti tudósításai.

Budapesti marhavásár. 1904. évi szeptember 22-én. Felhajtás: — **Vágómarhák:** magyar ökör 679, magyar tehén 411, szerbiai ökör 2092, szerbiai tehén 135, bivaly 48, bika 174, összesen 3561 darab.

Gazdasági marhák: A vásárra e héten 143 drb fejős tehén és — db jármos és befogni való ökör hajtattat föl.

Következő árak jegyeztettek: hizott magyar ökör I. 70—77. kiv. 80— korona, II. 63—69 kor., III. 52—62 Magyar legelőmarha 46—64 Szerbiai ökör I. 54—68, II. 46—52 kor. Bika I. 48—68. kiv. —, bivaly 32—44. Magyar tehén 40—64, tarka tehén 44—68 kor. Mind 100 kg.-ként élősúlyban.

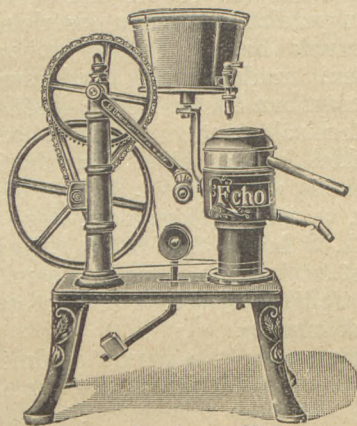
E héten 400 darabbal nagyobb volt a felhajtás. Miután azonban a forgalmi korlátozások megszűntek, az idegen vevők is vásárolhattak és élénkon vettek is. Így az árak 2—4 koronával javultak. Jármosökröt ke restek, de nem volt. A fejős tehén-üzlet élénk volt s magasabb árakat fizettek.

Sovány sertésárak. Budapest, 1904. szept. 23 án. **Uri Rezső sertésbizományos (VIII. ker. Bérkocsis-utca 12.)** jelentése az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok“ részére.) Sertésveszén átment. 60—100 klgig. 108—110 F., 100—120 klgig. 110—110 F., 120—160 klgig. 110—108 F., 160—200 klgig 108—106 F. Vészen át nem ment 60—100 klgig 72—80 F., 100—120 klgig 80—86 F., 120—160 klgig. 86—90 F., 160—200 klgig 90—92 fillér. Irányzat élénkebb, az árak azonban változatlanok.

Felelős szerkesztő: **BARANYAI ÖDÖN.**

Fontos a gazdákra!

A tejfőlöző gépek a tejgazdaság terén valóságos forradalmat és a viszonyok teljes átalakulását idézték elő. A tejfőlöző gépek igazi hasznát azonban csak az láthatja, aki a gép beszerzésénél óvatossággal jár el és nem engedi magát megtéveszteni olcsó árajánlattal, amikor talán olcsó, de annál kevesebbet érő főlözőgépet vásárol.

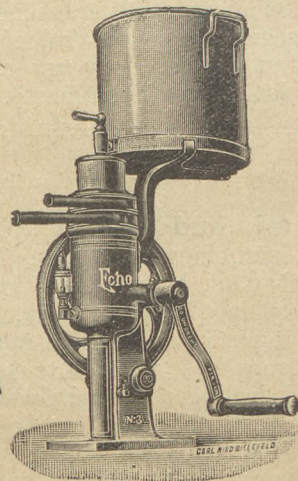
„Echo S“

zsinórhajtású főlözőgép.

A Göricke-féle

Echo R. S. és K. jegyű tejfőlözőgépek

szerkezete tökéletes, munka- és főlöző-képessége pedig utolérhetetlen.

„Echo R“

kerék-hajtású főlözőgép.

Magyarországi vezérképviselő: **Kecskeméti Árpád Budapest, V., Lipót-körút 7. szám.**

Telefon (interurban) 71-05.

Tessék árjegyzéket és prospektust kérni!

Ingyen és bérmentve küldetik.

Megbízható ügynökök kerestetnek.

LUDVIG ERHARDT vormals **Gyorsnyirógép-gyár**

Ios. Steidl's Wwe

Wien, 17/1., Jörgerstrasse No. 37.

TELEFON interurban No. 19478.

„Velocifor“

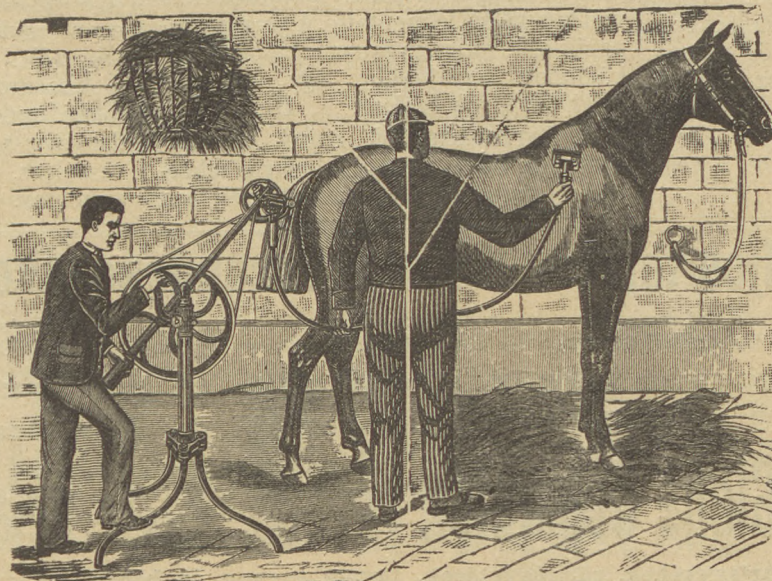
törvényileg védve, lovak, szarvasmarhák és juhok nyírására kiválóan alkalmas és ajánlható.

Nélkülözhetetlen nyirógép minden tenyésztőnek

Minden fajtájú kézi nyiró-ollók raktáron tartatnak.

Tessék árjegyzéket kérni!

Kitüntetve az összes kiállításokon, ahol eddig bemutatva lett.

TELEFON interurban No. 19478.

„Velocifor“

törvényileg védve.

Mindennemű javítások és köszörülések elfogadtnak s pontosan és olcsón eszközöltetnek.

Tessék árjegyzéket kérni!

E lapok olvasói a kiadóhivatal utján árengedménnyel rendelhetik meg.

Kitüntetve az összes kiállításokon.

AGRARIA erőtakarmánygyár részv.-társ.

BUDAPEST, VI., LEHEL-UTCA 8.

Giro-számla a Magyar Postatakarékpénztári clearing- Sürgöncím: Erőtelefon Budapest.
Általános Hitelbanknál. és cheque-számla 11752. szám. TELEFON (Interurban) 33—17.

Ajánlja „AGRARIA“ védjegyzett kitünő minőségű, saját gépzemeivel gyártott

erőtakarmányát.

Az áru kapható vasúthoz szállítva 50 kgrmos zsákokban, védjeggyel ellátva.

A GYÁRTÁS:

Kühn Gyula dr., a hallei gazdasági egyetem igazgatójának módszere szerint történik. A takarmányhoz szükséges összes nyersanyagot: mint búzakupát, malátacsirát, repce-, napraforgó-, lenmag- és tökmagpogácsát elsődrendű és kizárólag magyar gyárakból szerezzük be. A cukorszörpöt szintén csakis elsődrendű és kizárólag magyar, úgymint: a szerencsi, mezőhegyesi, kaposvári és bófalvi cukorgyáraktól vásároljuk.

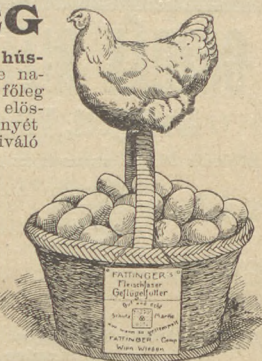
Az áru mindig friss minőségben kapható a legjutányosabb napi áron. A kereskedelemügyi m. kir. minisztérium 142785/C. I. 1904. sz., a takarmányhiány miatt kiadott rendeletéből kifolyólag gyártmányunk kivételes szállítási díjban részesül.

GYÁRTMÁNYAINK:
„AGRARIA“ A) lótakarmányozásra dús malátacsira-tartalommal.
„AGRARIA“ B) göblyhizalásra dús repcepogácsa-tartalommal.
„AGRARIA“ C) tehenészethez dús tökmagpogácsa-tartalommal.
„AGRARIA“ D) sertéshizalásra dús árpadara-tartalommal.
„AGRARIA“ E) juhtakarmány dús cukorélesztő-tartalommal.

Állandó vevőközönségünk a m. kir. földmivelésügyi és vallás- és közoktatásügyi minisztérium uradalmait, valamint az ország legelső uradalmaitól elismerő okmányok által rendelkezésünkre, melyek bárki által megtekinthetők központi irodánkban. Gyárunk a veszprémi országos gazdasági kiállításon részt vesz és itt gyártmányaink szakértők által lesznek megvizsgálva és közszemlére kitéve.

NAGY NYERESÉG

a baromfitenyésztésre, hogy a **FATTINGER-féle húsrostos baromfieledelel** a tenyésztők körében egyre nagyobb tért foglal el. A legkiválóbb tenyésztők és főleg azok, akik elsődrendű takarmányokat használnak, előszeríven a Fattinger húsrostos baromfieledelel nagy előnyét s ép ezért azt használják minden más előtt, mert kiváló hatással van a tojásterakásra és egészségessé, ellenállóvá teszi a baromfit. Aki baromfitenyésztésével haladni s abból hasznot meríteni akar, annak ezt a kitünő takarmányt okvetlenül használnia kell. Ára 50 kgrmonként 21 kor. 5 kgrmos postacsomag bérmentve 2 kor. 80 fillér. Kérjen ingyenes és portómentes árjegyzéket és prospektust a Fattinger-féle kitünő állat-tápszerekről baromfiak, kutyák, halak, madarak és sertések részére. (Baromfiak részére gyártatik a csirketakarmány a csirke-főnevelésére, ára 50 kgr. 22 kor. 5 kl. postacsomag bérmentve 3 K. Sertések részére ajánlható a Fattinger új „Lucullus“ vértakarmánya.)

FATTINGER & Co. állattápszergyára WIEN, IV., Resselgasse 5.

Több mint 170 első díj. Az összes utánzatok értéktelenek
Főraktár Budapesten: GEITNER és RAUSCH-nál, Andrássy-ut 8.

Plagcsövezés

és egyéb munkálatok a lévai uradalomban.

IRTA: LEIDENFROST TÓDOR okl. mérnök — jószágfelügyelő

Ára 5 kor.

Beszerezhető **TOLDI LAJOS** könyvkereskedőnél Budapest, II., Fő-utca 2.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
BUDAPEST, Váci-körút 63. szám
ittal a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:
Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 21, egész 12 lóerő, valamint szőlőzők, járgány-cséplőgépek, lóerő-cséplők, tisztító-rostáló, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák.
COLUMBIA-DRILL legjobb sorvatógépek. Planet jr. kapuk, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, orló-malmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépelt.
Részletes árjegyzék kíváncsat ingyen és bérmentve küldetnek

„HEUREKA“ Separator

a jelenkor legjobb tejfölöző-gépe.
Az összes tejgazdasági eszközök raktáron.
Tejgazdaságok teljes berendezése szak-közegek vezetése és felügyelete mellett.
Oesterreichische Separatoren-Vertriebs-Unternehmung
Just u. Piwonka
Iroda: WIEN, XVIII., Hofstattgasse 27.

Első Magyar Sertéshizláló Részvény-Társaság

BUDAPEST—KÖBÁNYA.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek és sertéshizlálóknak a „Hizlalda“-állomás mindkét oldalán fekvő, 35,000 db sertés befogadására alkalmas, célszerűen berendezett szállástelepeit, melyek csatornázva, kitünő vízzel bíró artézi-kúttal, vízvezetékekkel, eleségraktárakkal, két gőzmalommal és szállóval vannak ellátva.
Foglalkozik: szállások bérbeadásával, szemes és darált eleség beszerzésével, bizományi bevásárlás és eladással, folyószámlára fizetéseket teljesít. A sertések kényelmes elhelyezése mellett ügyfeleinek igen mérsékelt árakon a legmesszebb menő előnyöket nyújtja és a legszolidabb kiszolgálásról gondoskodik van. Alapított 1869.

A ZALATNAI kénkovandó-ipar részv.-társ. Brassói kén- és műtrágya-gyára ajánlja legjobb minőségű mindennemű

Műtrágyáit

a t. c. gazdaközönség becses figyelmébe. Ajánlatokkal készséggel szolgál a Központi iroda, Budapest, IV. ker., Mária Valéria-utca 7. szám.

Mauthner Ödön

cs. és kir. udv. magkereskedése

Budapest Rottenbiller-u. 33. és
Kossuth Lajos-u. 4.

Őszi vetésre való gabonafélék

kiválasztása céljából ajánlja a
most megjelent

őszi árjegyzékét

melyet kívánatra **ingyen**
és **bérmentve** küld...

Ezen árjegyzékben leírt fajták néhányára már e helyen is felhívjuk az általános figyelmet. Nevezetesen:

1. Mauthner-féle királyroz.
2. Mauthner-féle dániai zsáktöltő roz.
3. Mauthner-féle kolostor-roz.
4. Mauthner-féle skandináviai ellentálló roz.
5. Heinrich tanár-féle roz.

A Szász Coburg-Gothai Fülöp herceg pusztavacsi főintézősége e rozsfajtákról a következő tudósítást küldi:

„Az idei rettenetes szárazság következtében bizony kevés gazdának van módjában bármilyen veteményében is gyönyörködhetni, mi is csak úgy volnánk, ha a véletlen szerencse nem éppen hozzánk juttatja a Mauthner-féle skandináviai ellentálló rozot a Mauthner-féle dániai zsáktöltő roz és a Mauthner-féle királyroz-fajtákat termelésre.

A Heinrich tanár-féle rozról a következőket írják: Arattak egészen normális viszonyok között, könnyebb talajon **katasztrális (1600 négyesögöles) holdankint 2223 kiló, vagyis hektáronként 3890 kiló Heinrich tanár-féle rozot.**

Továbbá a következő buza-fajtákra hívjuk fel a közfigyelmet:

Sierban-féle korai rozsdamentes Prolifique-búza.

Ezen fajta korán érik! Rozsdamentes! hasonló körülmények között **30-40 százalékkal nagyobb termést ad és sulyosabb minőségű is**, mint más elismert jó buza fajták. A korábban és a későbbben, t. i. október 28-an elvetett táblákon a Sierban-féle korai rozsdamentes Prolifique-búza egy része már június hó 22-én, június 25-én pedig teljesen beérett.

„Trésor“ Hybrid-búza

a Leidenfroszt-féle nagy-bossányi uradalomban **100 kiló vetőmag után átlag 2000 kiló szemtermést adott.**

Az uralgó takarmányhiányt tekintve, rámutatunk az ugyancsak említett árjegyzékben rovatolt és most vethető következő

takarmánynövények magvaira, melyek hivatva vannak már kora tavasszal zöld takarmányt nyújtani: **Őszi borsó, őszi búkköny, szöszös búkköny stb. stb.**

Párisi világiállításon 1900-ban a Grand Prix-vel kitüntetve.

KWIZDA FERENCZ JÁNOS

cs. és kir. osztrák-magyar, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerész KORNEUBURG, Bécs mellett.

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor.

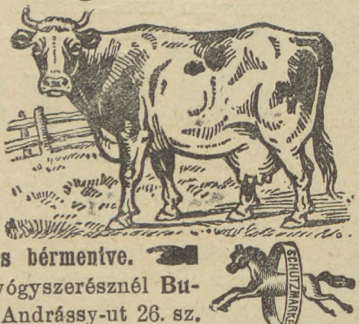
Diététikus szer lovak, szarvasmarhák és juhoknak. Ara: egész doboz 1 korona 40 fillér, fél doboz 70 fillér.

50 év óta a legtöbb istállóban használtatik étvágyhiány és rossz emésztés ellen, a tejjavítás és szaporításra tehénknél és csonttöréseknél.

Kwizda-féle korneuburgi marhatáppor csak az itt látható védjeggyel valódi.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Budapest, Király-utca 12. sz. és Andrassy-ut 26. sz.

Sürgöncim: **Consum Budapest.** Telefon: 25-02.

Magyar Élelmiszer Szállító Részvény Társaság

Budapest, IV., Nagykorona-u. 17. sz.

ÜZLETÁGAK:

Szállítási osztály: baromfi-, tojás-, vad-, vaj, gyümölcs- és főzelék-küldemények után, ha a társaság neve alatt kerülnek feladásra, jelentékeny szállítási kedvezményeket folyósít. A szállítványozásra vonatkozó mindennemű kérdésekben (fuvardíjak, utirányok stb.) készséggel nyújt felvilágosítást.
Kiviteli osztály: A társaság berlini fiókja mindenféle élelmi cikkek bizományi értékesítését elvállalja. Az árukra előlegeket is folyósít.
Sertésbizományi üzlet: A ferencvárosi sertésvásáron elvállalja hizott sertések bizományi értékesítését

Közelebbi értesítéseket a társaság igazgatósága ad.

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE

Budapest, VIII., Baross-utca 10. sz. II. em.

Alakult 1900. Biztosítéki alap. Alakult 1900

Alapítványok:	Kormány hozzájárulásával	elemi ágazatban	400.000.— K.
Alapítók	élet	1.270.000.— K.	
Alapítók	élet	200.000.— K.	
Tartalékok		255.200.03 K.	
Összesen:			2.125.200.03 K.
1901. évi főlősleg			90.349.— K.
1902. " "			59.782.26 K.
1903. " "			109.331.73 K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4% díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzletfelesleg közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselőt közvetítésével. Nyomatványon és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

1903. évi forgalom 26.000 zsák.

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét a budapesti Gyapju-aukciókra,

melyek második sorozata folyó évi október hó 5. és 6-án tartatik meg.

Az aukciókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkezdvevényben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál

HELLER M. és Társa gyapjuárverési vállalat
Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

Szuper-foszfátot, kén-savas-kálit, kén-savas-ammont (dohánytrágyázásra), **chilialétromot, káinitot, 40%-os kálitrágyasót, kóvasavas kálit** és egyéb műtrágya-féléket elismert kitünő minőségben legolcsóbban szállít a

„Hungária“

műtrágya-, kén-sav- és vegyi-ipar részvénytársaság

Budapest, V. ker., Fürdő-utca 8.

Kis hirdetések ára:

Minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásonként. A kis hirdetések díja előre fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

Hirdetésekről

csak akkor adunk felvilágosítást, ha kérdésttevő a szükséges postabélyegot v. válaszevelemezőlapot beiktatja.

A kis hirdetés legcélszerűbben postautalványon rendelhető meg, melyre a szöveg felírható. Kis hirdetéseket csupán mezőgazdák és tenyésztők, továbbá állást keresők s adóktól veszünk fel. — Feltűnő betűkkel közlendő kis hirdetések díja 12 □-centiméter területig beiktatásonként 1 korona, minden további 1 □-centiméter 5 fillér.

KINÁLAT.

Sovány és hizott sertéseket legjobban értékesít

Bauer B. Gyula

BUDAPEST, VIII., Kerepesi-ut 73. sz.

Gazdák figyelmébe.

Nincs takarmányhiány, ha szalma- és törek-félével rendelkeznek. Forduljanak alulírttához, hol erőtakarmányok mindenkor, sőt deczember-májusi szállításra is legjutányosabban beszerezhetők. Mindenemű korpafélék, malomkonkoly, „Melasse“ erőtakarmányok és „DERBY MELASSE“, takarmánylisztek, szárított tengeri moslék, olajpogácsák, malátszira stb. erőtakarmány-félék, s ivánatra árjegyzékkel készséggel szolgál a

Köz- és Mezőgazdasági szakbizományi iroda:

Jaulusz J. János

BUDAPEST, VI., Kemnitzer-utca 21.

Biborhere-, szösös bükköny-, őszi bükköny-, őszi borsó-, csibehur-, köles-, mustár-, tarlórépamag

kiváló minőségben nagyonjutányosan kapható

HALDEK

magnagykereskedésében **BUDAPEST, Károly-körut 9. sz.**

Urasági tejet

Budapestre való szállításra sürgősen keres állandó átvevő. **LÁSZLÓ GYULA** Budapest, VIII., Déry-utca 9. szám.

URL REZSŐ

sertésbizományos **BUDAPEST,**

Béerkocsis-utca 12.

Sertéseket

sovány és hizott állapotban a legmagasabb napi áron értékesít.

Clichéket mindennemű nyomtatványhoz szép és tiszta kivitelben pontosan és olcsón készít **Fischer-féle** **Photocinkográfiai Műintézet** **Budapesti.** VIII. Vas-utca 7. szám. Vidéki megrendelések is pontosan eszközöltetnek.

Kertész

állást keres városnál vagy uradalomban, ki a kertészet összes ágait ösmeri és érti. **Európa, Ázsia és Afrika nagyobb kertészeteiben működött. Jelenleg a konstantinápolyi felső gazdasági iskolának főkertésze. Címe megtehető a kiadóhivatalban.**

A legjobb minőségű tiszta magyar lenmagból sajtolt, magas tápértékű

lenmag-pogácsát

szállít a legmesszebb menő minőségi garantiák mellett

KOHN ADOLF és Társa

győrszigeti olajgyára

Iroda: Budapesten, IV., Eskü-út 5. szám.

Etessünk növendék-állatainkkal és tejelő-marháinkkal lenmag-pogácsát, amely minden más takarmánynál sokkal becsesebb és a legdiätetikusabb erőtakarmány.

„EREDETI MELOTTE” tejfőlöző gépek.

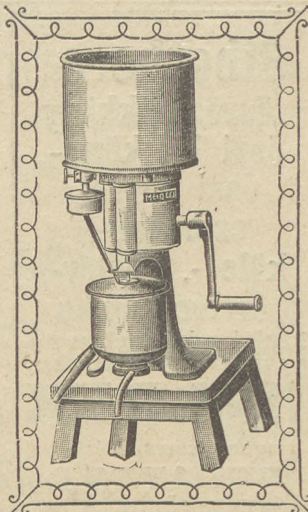
A világ egyetlen tejfőlöző gépe szabadon függő dobbal!

Évenkénti gyártás 15.000 db.
Mélotte Separator.

Legélesebb fölözés.

Gyors és kényelmes tisztítás

Könnyű járás.

Zöb mint 125.000 „Mélotte”
tejfőlözőgép van használatban.

Egyszerű és szolid kivitel.

Rendkívüli tartósság.

Javitások nem szükségesek.

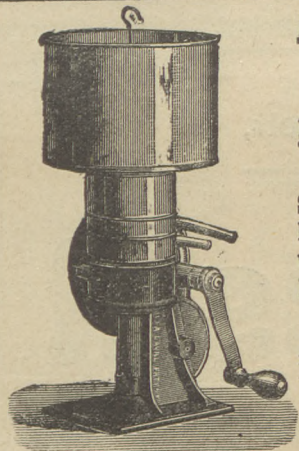
Szerkezetben és működésben fölülmulhatlan!

Az 1904. évi minta tetemesen egyszerűsített és olcsóbb!

Kézi hajtású gépek 500 literen fölüli képességgel!

Teljes tejgazdaságok berendezése kézi és gőzgép-üzemre

GEITTNER ÉS RAUSCH cégnél BUDAPEST,
Andrássy-ut 8. szám.

Alfa Separator R.-T.

600 első díj! 400.000 Alfa
Separator az egész világon!

Budapest, Lomb-utca 11.

Tejgazdasági gyártelep.

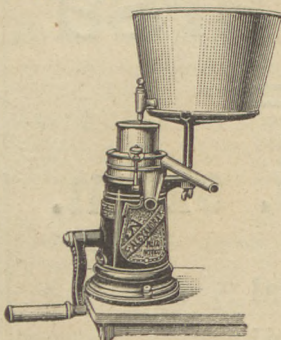
Szállít mindennemű tejgazdasági esz-
közöket és gépeket a legjobb ki-
vitelben, a legmodernebb irányban.
Berendez tejelepeket, tejszövetke-
zeteket és mintatehenészeteket.

Árjegyzékek és költségvetések
kivánatra díjmentesen küldetnek.

600 első díj! 400.000 Alfa
Separator az egész világon!

V AJ-VÉTEL.

TEJGAZDASÁGOKTÓL VAJAT VESZ
= BÁRMILY MENNYISÉGBEN A =
RADLITZER DAMPFMOLKEREI
= PRAG-SMICHOW. =

ALEXANDRA

dán tejfőlözőgép,

a jelenkor legegyszerűbb és legjobb gépe.

Előnyei: A legélesebb fölözés,
Könnyű járás,
Szolid gyártás,
Kevés hajtóerő szükséglet és
Gyors és könnyű tisztíthatóság

Több mint 130 ezer db már használatban van
Munkaképesség óránként

= 55 - 2500 literig. =

JOSEF DICK Wien, Kaiser Ferdinandsplatz 5.

A „TITÁN” kopenhágai részvénytársaság mintaraktára.
Ügyes képviselők mindenhol fölvételnek.

== Óvja az egészségét! ==
Ezernél több kiváló orvos ajánlja!

Árjegyzék kívánatra mindenhová díjmentesen kül-
detik. Vidékre 25 vagy 50 üveges ládák; a fuvar-
díjat oda és az üres üvegekért vissza fizeti a

SZT. LUKÁCSFÜRDŐ KUTVÁLLALAT BUDÁN.